

Tomáše Džadoně bychom mohli označit jako konceptuálního umělce, který se od malířů nebo sochařů odlišuje tím, že je pro něj mnohem podstatnější myšlenka než materiál nebo forma díla. Konceptuální umění se nebrání jakémukoliv tématu, může se jednat klidně o obyčejnou, bezvýznamnou situaci, která dokáže originálním způsobem komentovat mnohdy složitá témata.

Umělecký projev Tomáše Džadoně bychom mohli charakterizovat jako bezprostřední. To proto, že jeho práce jsou plně v souladu s jeho povahovými rysy, jeho zážitky, jeho zázemím či rodinou. Bezprostřednost můžeme spatřovat i v Džadoňově snaze, aby myšlenka uměleckého díla směřovala k příjemcům v co nejkratším čase a na co nejkratší vzdálenost. Džadoň se ve svých dílech snaží o co největší srozumitelnost a zároveň výstižnost. Rád o svém díle s diváky mluví, vysvětluje a dokonce se je nebojí přimět k tomu, aby se na vzniku díla sami podíleli. Sdílnost a výstižnost Tomáše Džadoně je určitě dána i jeho původem, neboť pochází ze slovenského Popradu, kde je stále ještě živá lidová tradice a dechberoucí krása tatranských štítů se setkává s modernou v podobě všudypřítomné panelové výstavby z období socialismu v naprosto nečekaných seskupeních.

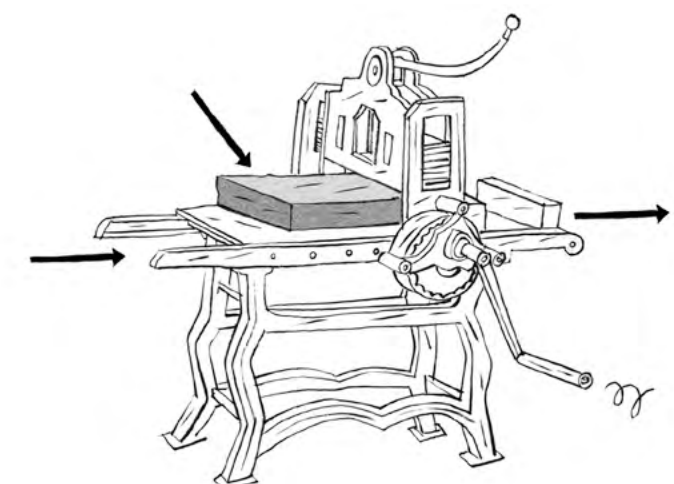
Panelová sídliště, která zcela bez zábran doléhají na poslední zbytky lidové architektury, vedou Tomáše Džadoně k otázce, nakolik je tradice pro náš život potřebná, nebo co nám zprostředkovává. K tomu testování přistupuje i z opačné strany a zkouší, zda je možné zmírnit anonymitu rozlehlé studentské koleje tím, že na stěny pokojů nalepí tapetu, na které jsou zobrazeny trámy srubové stavby. Nebo zda se zbaví úzkosti z velkého mě-

ta tím, že do pražského metra nastoupí s kozou na rameni. Nebo zkouší, co se odehraje, pokud se roubené dřevěné seníky objeví na střeše třináctiposchodového paneláku. I když se může poslední zmíněný nápad jevit jako úplná šílenost, Džadoňovi se něco takového podařilo realizovat v roce 2013 na sídlišti v Košicích pod názvem Památník lidové

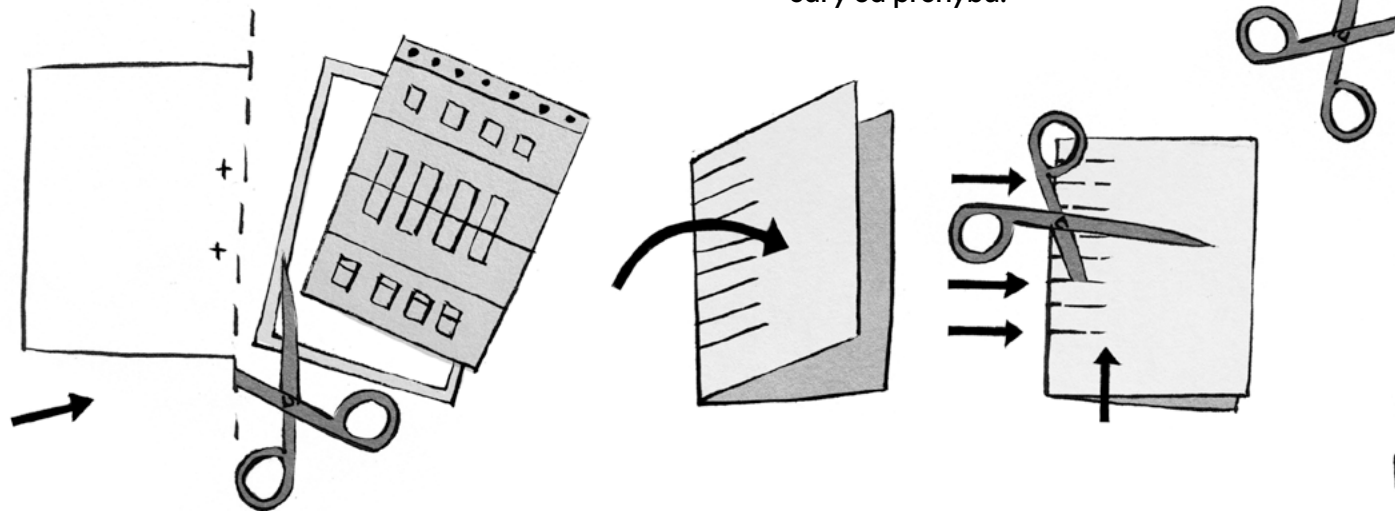
architektury. Tomáš Džadoň vytvořil dílo **V Proluke** grafickou technikou nazývanou litografie. Pojmenování této techniky v sobě obsahuje dvě slova řeckého původu: **lithos** – kámen a **grafein** – psát. Můžeme se ale setkat i s méně používaným českým výrazem kamenotisk.

Litografie je technika tisku z plochy, což znamená, že místa, na nichž je nanesena barva, nejsou výrazně vyvýšena (jako je tomu třeba u razítka) ani vyhloubena (jako je tomu u ocelorytiny, kterou se tisknou poštovní známky nebo bankovky). Obraz je na matrici (v tomto případě na jemnozrnném vápenci) nakreslen mastnou tuší nebo křídou, které na sebe navážou barvu pro její následné vytištění na papír. Tisk probíhá ručně na speciálně konstruovaném litografickém lisu. Jak jsme se už zmínili,

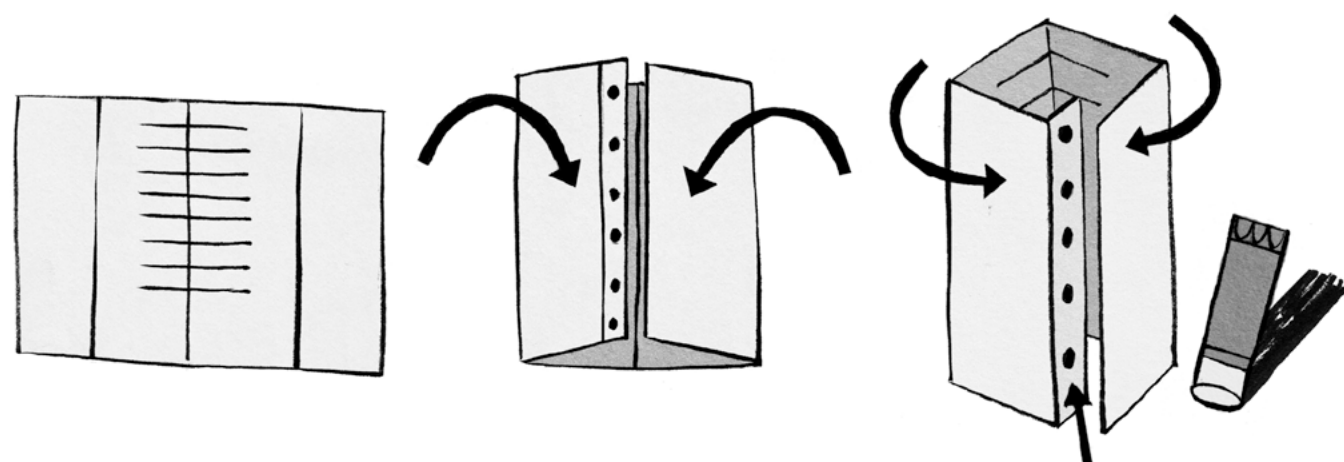

vedle tisku z plochy existují další způsoby tisku – **tisk z hloubky** (např. lept, suchá jehla, mědirytina, ocelorytina), **z výšky** (linoryt, dřevořez) nebo **skrzesíto** (síťotisk, v umělecké grafice nazývaný seriografie). Volná grafika nabízí široké pole pro experimentování a velkou roli v ní může hrát i náhoda. Všechny grafické techniky lze navzájem kombinovat, čímž se moment překvapení z neočekávaného výsledku ještě umocní.

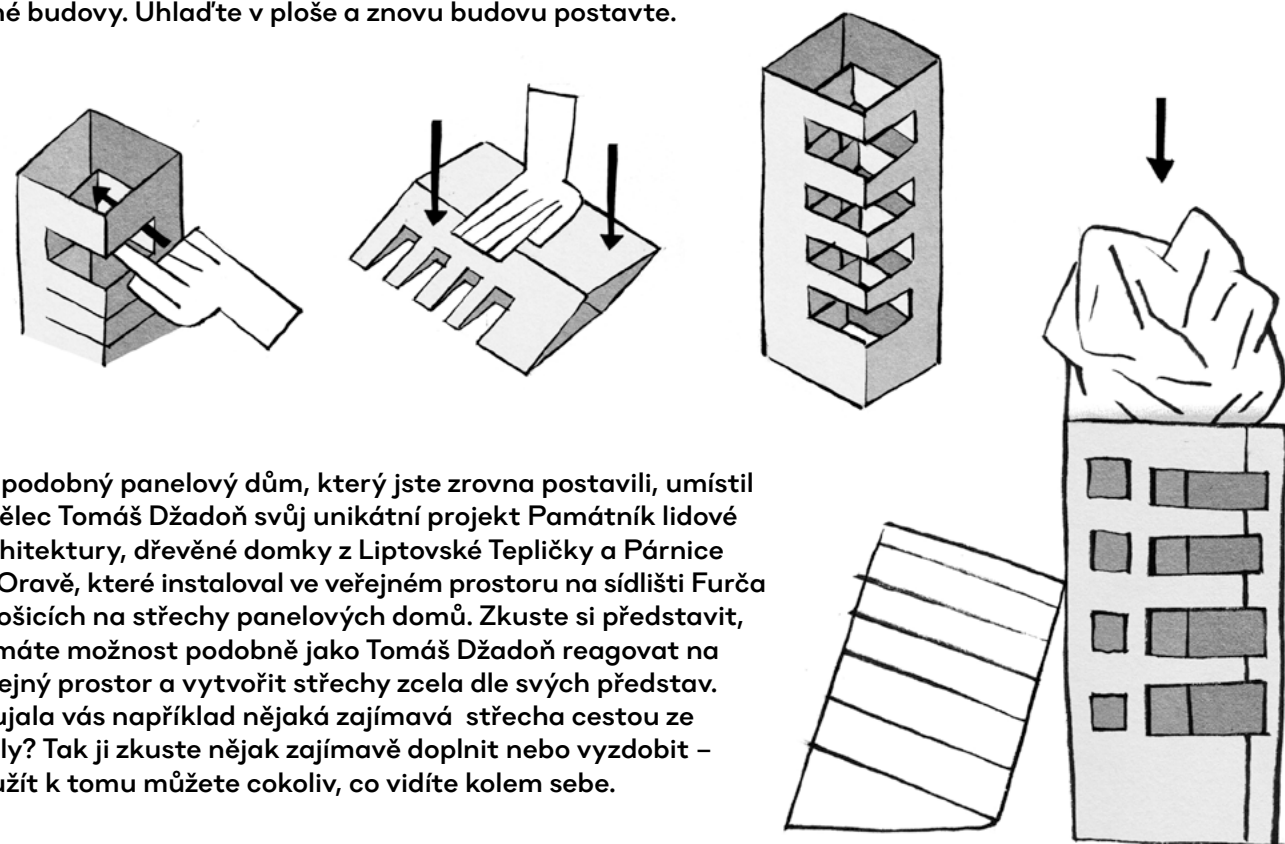
- 1 A3 přestříhnete na polovinu a poté vystříhnete ilustraci budovy z formátu A4. Nyní je ideální čas vybarvit ilustraci!
- 2 Formát A4 s nákresem budovy přeložte znovu na polovinu ilustrací nahoru. Nastříhnete naznačené přerušované čáry od přehybu.

- 3 Přeložte strany znovu na polovinu dovnitř do středu formátu A4.
- 4 Slepte model na místech s označením teček do zobrazeného tvaru.

- 5 Poté promáčknete vystříhnuté pásy do vnitřní části slepené budovy. Uhladíte v ploše a znovu budovu postavte.

- 6 Na podobný panelový dům, který jste zrovna postavili, umístil umělec Tomáš Džadoň svůj unikátní projekt Památník lidové architektury, dřevěné domky z Liptovské Tepličky a Párnice na Oravě, které instaloval ve veřejném prostoru na sídlišti Furča v Košicích na střechy panelových domů. Zkuste si představit, že máte možnost podobně jako Tomáš Džadoň reagovat na veřejný prostor a vytvořit střechy zcela dle svých představ. Zaujala vás například nějaká zajímavá střecha cestou ze školy? Tak ji zkuste nějak zajímavě doplnit nebo vyzdobit – použít k tomu můžete cokoliv, co vidíte kolem sebe.

